

ПОРЯДОК СПАДКУВАННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

Дашков Ї, студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри цивільно -правових дисциплін ННПП НАВС *Залізник В.А.*

Перехід України до нової ринкової економіки, розвиток нових економічних відносин, набуття державою статусу незалежної зумовило виникнення нових об'єктів спадкування, в тому числі таких як, авторські та суміжні права.

Ці питання у нашій країні ще не були достатньо досліджені, але за останній час неодмінно набули більшої актуальності.

Спадкоємні відносини регулюються Цивільним кодексом України. Серед законів про інтелектуальну власність лише Закон України «Про авторське право і суміжні права» містить статтю про спадкування авторських і суміжних прав у спадщину. Стаття 29 цього Закону «Перехід авторського права у спадщину» проголошує: «Майнові права авторів та інших осіб, які мають виключне авторське право, переходять

у спадщину. Не переждять V спадщину особисті немайнові права автора». Разом з тим спадкоємці відповідно до цього Закону наділяються правом захищати авторство на твір, протидіяти перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, а також будь-якому іншому посяганню на твір, що може завдати шкоди честі та репутації автора.

Інші закони про інтелектуальну власність не містять норм про перехід майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності у спадщину, проте це зовсім не означає, що майнові права суб'єктів права інтелектуальної власності не можуть передаватися у спадщину.

Отже, авторські права поділяються на майнові та особисті немайнові. Закон чітко встановлює, що в спадщину переходять лише майнові права авторів та інших осіб, які мають виключне авторське право. Саме тому, як об'єкт спадкування доцільно розглядати не права автора взагалі, а зокрема майнові авторські права.

Двома підставами для спадкування залишаються закон та заповіт.

Не допускається прийняття спадщини під умовами або із застереженнями. Спадкоємець не може які-небудь права або обов'язки прийняти, а від яких-небудь прав або обов'язків відмовитися: він повинен прийняти або всі, або від усього відмовитися. Тому про спадкування окремо авторських прав питання не стоїть.

Прийняття спадщини є правочином, тобто актом, що здійснюється у певній формі. Існує два способи прийняття спадщини: 1) шляхом спільного проживання спадкоємця разом із спадкодавцем; 2) шляхом подання заяви про прийняття спадщини.

Для оформлення свідоцтва про право на спадщину нотаріусом перевіряються юридичні факти, які є підставою спадкування у осіб, що подали заяву про його одержання, - Факти смерті спадкодавця, наявності родинних зв'язків певного ступеня, перебування у шлюбі зі спадкодавцем або на його утриманні протягом встановленого законом строку при спадкуванні за законом, факту складання заповіту при спадкуванні за заповітом, час і місце відкриття спадщини, склад спадкового майна, на яке видається свідоцтво про право на спадщину. На підтвердження цих обставин нотаріус вимагає від спадкоємців відповідні документи.

За наявності у складі спадщини авторського права, окрім встановлених законом документів, нотаріус, як правило, вимагає від спадкоємця надання довідки, підтверджуючої той Факт, що спадкодавець був автором. Таку довідку можна отримати в будь-якому видавництві, що публікувало твори автора.

Документом, підтверджуючим факт прийняття спадщини, є свідоцтво про право на спадщину, що видається нотаріусом у будь-який час після закінчення 6-місячного терміну з дня відкриття спадщини. Згодом даний документ буде підставою для того, щоб користувачі, що бажають використовувати твори спадкодавця точно знали, хто є

правонаступником автора і, відповідно, з ким необхідно укласти договори.

На жаль, на практиці інколи ловолиться стикатися з неправильним оформленням нотаріусами свідоцтв про право на спадкування авторського права. Наприклад, успадковується авторське право в цілому, а в свідоцтвах вказується, наприклад, лише право на здобуття винагороди за використання творів за кордоном та інше.

Такі документи, що завдають шкоди інтересам спадкоємців, необхідно переоформляти.

Реєстрацію авторського права в Україні здійснює Державна служба інтелектуальної власності. Подати заявку на реєстрацію авторського права може автор, його спадкоємець або їхній правонаступник, як фізична, так і юридична особа, як самостійно, так і через довірену особу. Розгляд заявки і прийняття рішення про реєстрацію авторського права здійснюється протягом місяця від дати надходження правильно оформлених документів заявки. Якщо заявка відповідає встановленим вимогам, приймається рішення про реєстрацію авторського права. В іншому випадку заявнику надсилається обгрунтоване рішення про відмову в реєстрації. На підставі рішення про реєстрацію та за наявності документа про сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір заносяться відомості про реєстрацію авторського права на твір. Видача свідоцтва здійснюється Державною службою інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України в місячний строк від дати реєстрації. Свідоцтво видається безпосередньо заявнику, його довірєній особі або надсилається на адресу, зазначену в заяві.

Можна зробити висновки, що по -перше, при спадкуванні авторських прав в спадщину можуть переходити лише майнові права автора, по друге, законодавство встановлює лише загальний порядок спадкування такого об'єкту, не враховуючи його специфічні особливості. Отже, було б доцільно внести певні зміни в ТТК Країни та Закон України «Про авторське право і суміжні права», і встановити які саме права автора можуть переходити у спадщину.